

92 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ(*)

Belge türü	Tebliğ (Mülga)
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Tebliğ grubu	GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞLERİ
Tarih	09.10.1969
Sıra no	92

Bilindiği üzere ziraî kazançların kavranmasındaki ve takibindeki güçlüklerin, bu alandaki vergi randımanına icra ettiği menfî tesir gözönünde bulundurulmak suretiyle 484 sayılı Kanunun 10. maddesi ile Gelir Vergisi Kanununa geçici 10. madde ilâve edilerek "asgarî vergi" esasî ihdas olunmuş ve başlangıçta en geç 1967 yılına kadar uygulanması öngörülen bu müessese, daha sonra çıkarılan 890 sayılı Kanunun 2. maddesi ile, "ziraî kazanç ortalama kâr hadlerinin tesbitine dair komisyonlar kurulup bu hadler tesbit edilinceye ve Gelir Vergisi Kanununun bünyesinde bu bakımdan gerekli değişiklikler yapıncaya kadar" uzatılmış bulunmaktadır.

Asgarî vergi müessesesinin mahiyeti ve bu verginin tatbik şekli ile ilgili esaslar 74 seri numaralı gelir vergisi genel tebliğinde açıklanmış ve uygulama o tarihten beri söz konusu genel tebliğdeki esaslar dahilinde yürütülmüş durumdadır. Ancak, aradan geçen zaman zarfında, uygulama alanında bir çok tereddütler ve aksaklıklar ortaya çıkmış ve Malî Kaza Mercileri ile Danıştayın geçici 10. madde hükmünü değişik bir şekilde anlamaları sonucunda, tatbikatin sözü edilen genel tebliğde açıklanan esaslar dahilinde yürütülmesi, mükelleflerle idare arasında neticesi önceden belli olan çok sayıda fuzuli ihtilâfın ortaya çıkmasına, İdarenin ve Malî Kaza Mercilerinin işlerinin lüzumsuz yere artmasına ve mükelleflerin kendilerine tarh olunan vergilere itiraz edip etmediklerine göre farklı istikamette uygulamalara muhatap kalmalarına sebebiyet vermiş bulunmaktadır.

Açıklanan bu durumu bertaraf ederek uygulamada birlik ve beraberliği sağlamak amacı ile, Malî Kaza Mercileri tarafından verilmiş olan kararlardan Kanun hükümlerine uygun bulunanlara uyulmak, bunlardan isabetli görülmeyenlerin hatalı tarafları belirtilmek ve asgarî vergi müessesesinin tereddütlere sebebiyet veren müphem yönleri vuzuha kavuşturulmak suretiyle, bu genel tebliğ ile, tatbikata yeni bir veçhe verilmesi uygun görülmüştür.

I _ GENEL AÇIKLAMALAR :

Gelir Vergisi Kanununun geçici 10. maddesinde yer alan asgarî vergi ile ilgili hükümlerin izahına geçmeden önce, bu hükümlerin tefsiri sırasında gözönünde bulundurulması gereken, asgarî verginin amacı, mahiyeti ve kapsamı gibi temel mes'eleler üzerinde durmak ve bu hususları açıklığa kavuşturmak zarureti vardır.

A _ Asgarî vergi müessesesinin amacı :

Malûm olduğu üzere, beyan esasına dayanan gelir vergisi sistemimizin en başta gelen özelliği, verginin matrahını teşkil eden kazanç ve iratların bizzat mükellefler tarafından tesbit ve beyan olunmasıdır. Bunun tabîî sonucu olarak, gelir vergisi sistemimizin kendisinden beklenen fonksiyonu lâıykı ile ifa edebilmesi, vergi matrahının mükellefler tarafından doğru olarak hesaplanmasına ve beyan edilmesine vâbestedir. Bunu temin edebilmenin tek yolu ise vergileme alanında gerekli güvenliği tesis olunmasıdır.

Gelir vergisi sistemimizde, vergileme kurallarının zamanın şartlarına, modern vergi hukuku anlayışına ve rasyonel esaslara uygun bir şekilde tanzimi, kaynakta tevkif usulüne imkânların müsaadesi nisbetinde yer verilmesi ve vergi tatbikat ve mürâkabesinde mükellefle işbirliği esasının benimsenmesi gibi tedbirler yanında vergileme tekniğinde otokontrolü temin eden servet beyanı, gider esasî, ortalama kâr haddi ve asgarî ziraî kazanç esasî gibi birtakım güvenlik müesseselerinin mevcudiyetine vâbestedir. Mükelleflerin beyanlarının doğruluğunu sadece defter kayıtları ve vesikaların incelenmesi suretiyle temin etmenin, mevcut muafiyet ve istisnalar sebebiyle her zaman mümkün olamayacağı, özellikle bazı alanlarda bunun imkânsız denebilecek kadar güç bulunduğu esprisi ile ihdas edilen söz konusu güvenlik tedbirleri, mahiyetlerine göre gelir vergisinin temel kurallarından az veya çok bir inhırafı ifade etmektedir.

İşte 484 sayılı Kanunun 10. maddesi ile ihdas edilerek Gelir Vergisi Kanununun geçici 10. maddesinde yer alan asgarî vergi müessesesi de, vergileme tekniğinde otokontrolü sağlayan bu usullere inzıam eden geçici, istisnâ ve mahdud çerçeveli bir güvenlik tedbiridir. 484 sayılı Kanunun gerekçesinde de belirtildiği üzere asgarî vergi müessesesinin amacı, bünyesi, mahiyeti ve ihtiva ettiği geniş muafiyet ve istisnalar sebebiyle müessir bir şekilde kavranılması ve takibi mümkün bulunmayan ziraî kazançlardan muvakkat bir devre için asgari seviyede de olsa bir

vergi almak ve hâvlece sözü edilen güçlüklerin ziraî kazançlar alanındaki vergi randımanı üzerinde yansıdığı olumsuz

